

Свободна

Година I.

Дупница, 19 януари 1921 год.

ИМДЦ - IV
Инв. № 45

ОФ № 6

Независимъ вѣстникъ за политика,
култура и народно стопанство.

УРЕЖДА СЕ ОТЪ РЕДАКЦИОНЕНЪ К-ТЕТЪ,
при сътрудничеството на обществени дѣйци и др.

Излиза всѣки понедѣлникъ

Либенскиятъ за 3 мѣсяци 8 л.

Единъ брой 50 ст.

За обявления се плаща: на 1 стр. 80 ст. кв. см.
на останалите по 60 ст. на учр-ния 30 ст. дума.

Реклами не се връщатъ. Адресъ в. „Свѣтлина“.

ИВАНЪ Н. БАДИНСКИ

не ще може да приема гости на
именния си денъ.

БОБОШЕВСКА ТЪРГ. БАНКА

Обявява на интересуващите се, че ПРОДАВА
**ПЪРВОКЛАСНИ АМЕРИКАНСКИ ОБЛАГОРОДЕНИ
ЛОЗОВИ ПРЪЧКИ**

отъ различни сортове на износни цѣни.

Желаещите да се отнесатъ до Банката въ Бобошево.

Отъ Банката.

Свободата на словото и печата.

Печата е свободенъ. Никаква цензура не се допушта и никакъв залогъ не се иска отъ писателъ, издателъ и печатаръ (Чл. 79 отъ Конституцията).

Жителите на Бълг. царство имат право да се събиратъ мирно и безъ оржие, за да обсѫждатъ всѣкакви въпроси безъ да искатъ по напрѣдъ за това разрешение. (Чл. 82 отъ Конституцията).

И нашата страна, подобно на повечето отъ съществуващи днесъ държави, има своята конституция.

Конституцията е основния законъ за политическото устройство на държавата. Въ нея съмъ отбелѣзани, съ общи черти, принципите на държавното управление. Тамъ съ получили своята санкция правата на гражданинъ и задълженията на управниците.

Въ своя исторически произход конституциите не съ осъществявани отъ управниците извѣстни права на „поданици“. И това признаване е било извоювано чрезъ кървави борби и скъпли жертви. Днесъ, въ различие отъ миналото когато раята тръбаше, а управниците можеха, формулата е вече друга: народа има право, а управниците съмъ длъжни. Държавата не е самоцѣль, както мислѣше нѣкога Макиавели и поданици не съ тесто отъ което тъ управниците, могатъ да правятъ едно или друго—споредъ случая. Не. Шастето на поданици, на народа—това е прѣката задача на държавата. Вънъ отъ нея, тя нѣма друга цѣль. Всичко за народа и чрезъ народа!

Законъ, още при създаването му, легнахъ алава принципа отъ грамадно значение: свобода на печата и свобода на словото и събранията. Въ чл. 79 отъ конституцията се казва: „Печата е свободенъ. Никаква цензура не се допушта“. А чл. 82 отъ същата гласи: „Жителите на царството иматъ право да се събиратъ за да обсѫждатъ всѣкакви въпроси безъ да искатъ разрешение“.

Памѣтни сѫтъмътъ борбъ, които се водиха между либералите и консерваторите при създаването на горните два члена въ 1879 година. Либералите, истински прѣставители на народа въ тия далечни времена, побѣдиха. И това, несъмѣнно, бѣше побѣда на народа!

Ливница „ЕЛИТЪ“ на Михаилъ Г. Златаревъ—Дупница.
Извѣстява на Г. Г. Клиентите си, че почна да продаира и точи прочутото **Шумленско отпъжало**
черно и свѣтло пиво, сѫшо и разни видове коняци, мастика, малиновка и др.
На разположение разни топли и студени закуски, шкембе-чорба, гулашъ и др.

Василъ Тачевъ

На братския гробъ...

(По случай шестъ мѣсесеца отъ смъртта на Георги Лѣщенски)

На 13-и юли 1920 год. когато слънцето бѣше въ своя зенитъ и опожаряваше вселената, — една изгорена и опепелена душа, единъ младъ мъженикъ и злачестникъ, скъса всички вериги съ хората и съ живота.

Сринатъ въ бездната на Отчаянието и Мъжката, той се залута изъ околностите на градътъ, за да търси Почивката, която неговите близки му запрѣзваха и Спокойствието, което живота му отричаше съ една страшна суворост и безщадностъ.

— И въ своето безвъзвратно бѣгство отъ хората и отъ живота, отъ които нѣмаше какво да се очаква друго освѣнъ Оскръбление, — той замъркна на тъмната пажтика, която го изведе на неговото лобно място...

Една блѣда звѣзда се откъсна измежду хилядите, начерта малъкъ младенъ пътъ, разсипа се на огненъ, кървавъ прахъ надъ Фенеркинъ върхъ, — и тамъ навѣки угасна...

Цѣли тридесетъ и шестъ дни слѣдъ създанието и кървавътъ денъ, въ който той бѣше хвърлилъ гордия си духъ на оръдия и бѣше прошъпналъ по слѣдните си кървави и прощални думи къмъ майката Природа, — съвсѣмъ случайно биде намѣренъ послѣдниятъ прахъ, който едвамъ напомняше че тово е било нѣкога Човѣкъ...

Тамъ, — подъ фенеркинъ върхъ, — съ два жестоко сполучливи коршума, той прониза измъченото сърдце и тури край на своя клѣтнишки и безрадостенъживотъ. Струя чиста, топла и благородна кръвъ ороси цвѣтя и горски камъници... Каждрави хрести сведоха плахочела, за да прошъпнатъ печални думи въ печална раздѣла. Съ тихъ плаче протегнала милосърдни брѣзи рѣцъ, за да

пригърнатъ и погалята незнайния Неволникъ. Трѣви съ болка се извиха и чисти сълзи заредиха надъ кървавата рана на нѣма Саможърства. А старъ побашимъ — гордъ Балканъ, — разтвори своята мощната пазва, пригърна бѣдния свой синъ, отвори мълкнали уста — граници, — и съ Небесата тѣжно заприказва.

Така напустна земята този, когото малцина знаеха, а още по-малцина познаваха. Тъй мълкомъ, невидимо и неусъщно си отиде отъ насъ човѣкътъ, чието сърдце бѣше само топлота и обичъ. Човѣкътъ, чиято Душа бѣше сълнчевъ лжъ купнеющъ за цвѣта и градини, за Радост и красота. Човѣкътъ, чийто Умъ бѣше искра неуморно тичаща по безконечния пътъ къмъ знанието и свѣтлината. Човѣкътъ, чиито рѣцъ бѣха всѣкога широко разгърнати и готови да включатъ въ своята човѣшка пригрѣлка цѣлата вселенна! Но уви! .. На които било съдено да замръзнатъ въ пустиня на самотност и студенина

Тъй се изгуби на насъ, Човѣкътъ чието име бѣше;

Георги Лѣщенски.

„Какое сердце биться пестрало,
Какой свѣтильникъ разума погасъ“

Братя мой! Паднетеничкомъ прѣдъ високото и страшно. Страдание, което разби този животъ. И не ридайте. И не ронете сълзи. — Мълчете. — Защото въ святото кандило надъ този гробъ не гори другъ елей, —

А само елея на Сърдцето.

Хр. Велевъ.

ЗЛОБОДНЕВКА

Читалищната „нова“ година...

Тя доде.

Срѣдняхме я въ Народното Казино.

Читалище Напредъдъкъ даде своята традиционна вечеръ, при разнообразна „подрана“ програма—това бѣше писано въ афиши.

Взехъ билетъ и отидохъ. Народъ колкото искашъ. Нали се дава съ благотворителна цѣль, читалище че градимъ. Всички гледа съ своята скромна лепта да помогне, та дано по-скоро стане.

Подраната програма започна: оркестъръ, декламация, оркестъръ, соло, палъцови, пакъ соло, послѣ лотария и още по-послѣ весела частъ!

Оставамъ въ недоумение... Вземамъ програмата и пакъ чета: Читалище Напредъдъкъ — новогодишна традиционна вечеръ...

Значи отъ 300 читалищни членове, чужденци излизатъ да забавляватъ публиката.

— И продължавамъ:

— Въ оркестъра членове на читалището не видяхъ. Четири души непознати за мене: кюстендилецъ, софиянецъ, руския и ученикъ...

Помислихъ си: ха, навѣрно нѣмамъ музиканти, та настоятелството се е принудило да си заплати музи-

калната частъ на програмата.

Обаче вѣднага си спомнихъ вече ринката съ традициона и замълчахъ.

По послѣ декламации, наистина бисери!

Да, тук имаше... Каквъ? — Членове отъ читалището имаше нѣщо като влизане и излизане на сцената, послѣ спускане завѣсата и пр.

Прѣвъзходно изпълнение!

Ами щѣхъ да забравя, думбамъба, ха, ха, ха!

А послѣ? Госпожицъ Фроса и Дора отъ добрѣ извѣстната дупнишка семейство „Фридманъ“, чиито ѡди прѣдъ стотица години сѫ на пуснати въ Дупница, излѣзоха да забавляватъ на ода съ своите „къочеци“!

Засрамихъ се и наведохъ очи. До тамъ ли я докарахъ!

Чужденецъ елинъ прѣдъ мене ниско приказва: Дупнишка читалищна традиционна вечеръ... Ха?

Но нищо, Фроса и Дора продължавате, нашите госпожи не сѫ съзнателни за сцената, понеже тѣхните съвѣти други, а може би се развалиятъ тоалета и подирѣ какво ще се прави за веселата частъ?

Набързо се обѣрнахъ да видя дали отъ това нѣщо настоятелството се не черви, но за жалост, народъ много и не забѣлзахъ никой.

Въ всѣки случай, съжалъхъ ги

и се захлъснахъ въ Дора и Фроса. Но изведнъкъ си представихъ 300 души читалищни членове, млади, стари, госпожици, господа—интелигенция. Всичко това почва да минава на сцената. Нали вече ринката е традиционна.—Ето чудесень хоръ, който същѣни изпраща старата и посрѣща новата година. Слѣдъ това се музика, декламации, хуморески и пр. Всѣки се надпрѣварва да излѣзе на сцената — госпожицѣ съвсѣмъ измѣнени, Боже! Тѣ държатъ рекордъ въ всичко. Края съвръшва съ хубаво подрана комедийка. Народа е въ възторгъ: Честита нова година! ..

Хорътъ гъръмъ, поздравления отъ всички страни, Читалищното настоятелство и останалите членове сѫ напълно застливи.

Но въ този моментъ се сѣпнахъ. Публиката ржкоплѣскаше и викаше бисери: — Дора и Фроса бѣха свършили!

Свѣтъ! Но нищо, карай. Цѣльта е благородна, дай лептата си за читалищната сграда!

Обаче както и да е, едно ново пѣтно си остана.

Пардонъ, щѣхъ да забравя—въ селата частъ излѣзе както всѣкога, при извѣстното издокарване напълно сполучливи. За тамъ всички ни бива. Тукъ госпожицѣ тѣхъ държаха рекордъ, продаваха конфети, картички и пр. и съ това спомагнаха да се продадатъ повече отъ десетина пакетчета.

Глѣдахъ и се възхищавахъ!

И казахъ си, тукъ не сме останали надиръ. Обаче въ сѫщия моментъ ми хрумна за о Богъ почившата дружба за култура и веселие:

Рила! .. Каждътъ е тя сега да помогне на читалище Напредъдъкъ? Тя нали тя си бѣ поставила високо-благородната задача да сплоти нашата интелигенция, да я излигне още повече възмѣтено и културно отношение и да я научи да знае да се весели...

Говорятъ, че дружбата починала, обаче тя научи своите членове сама да се веселятъ,

Нова година показва това!

Ще се повърнемъ,,

Иванчо:

Изъ селския животъ.

Рила.

Селската потрѣбителна кооперация въ селото е затворена. Отъ актива е останало малко стока въ магазина, който сега е запечатанъ отъ комисия избрана отъ нѣкакво общо събрание на кооператорътъ. Наличностъ нѣма никаква и противъ на кооперативния принципъ бившия управителъ прѣставлява вѣресъ.

Надали е имало и има въ България потрѣбителна кооперация съ подобенъ неправилъ животъ и подобно пълно нехайство на управителъ и контроленъ съвѣти за да дойдатъ работитъ гдѣто сѫ.

Понеже сега с